

Province of the
EASTERN CAPE
EDUCATION

**NASIONALE
SENIOR SERTIFIKAAT**

GRAAD 12

SEPTEMBER 2011

**REKENINGKUNDE
MEMORANDUM**

Hierdie memorandum bestaan uit 19 bladsye.

ALGEMENE REËLS:

1. Ken volpunte vir die korrekte finale antwoorde toe. Indien die antwoord verkeerd is, merk die bewerking. Indien die bewerkings syfer/bedrag as 'n finale antwoord verskyn, gee die bewerkingspunt.
2. “Bewerkingspunte” merke word getoon met ☒
 - Met berekening en finale totale, moet ten minste een gedeelte van die bewerking korrek wees om die punt te verdien.
 - In gevalle waar antwoorde van vorige vrae gebruik moet word, gaan die oordrag na.
 - Ignoreer hakies op die state, maar gaan die bewerking na voordat punte toegeken word.
3. Waar kandidate gepenaliseer word, kan die punte vir daardie gedeelte nie negatief wees nie. (vreemde items)
4. Vrae wat verduidelikings en kommentaar benodig, moet deelpunte toegeken word. 'n Goeie verduideliking sal normaalweg 'n stelling maak en verduidelik. Let op vir alternatiewe bewoording wat dieselfde stelling maak.

VRAAG 1**BANK- EN KREDITEUREVERSOENING****(45 punte ; 27 minute)****1.1 Bankversoening****1.1.1 Voltooi die tabel.**

NR	INSKRYWINGS IN DIE BOEKE VAN DIE ONDERNEMING			INSKRYWINGS IN DIE BANKVERSOENINGSTAAT		GEEN INSKRYWING (MAAK 'n MERK)
	JOERNAAL	BANKREKENING IN ALGEMENE GROOTBOEK		DEBIET (Verminder) Bedrag	KREDIET (Vermeerder) Bedrag	
		DEBIET	KREDIET			
1					4 680 ✓	
2	KOJ ✓	2 400 ✓				
3	KBJ ✓		126 ✓			
4				1 120 ✓		
5	KOJ ✓	200 ✓				
6						√ ✓
7	KBJ ✓		630 ✓✓			

(12)**1.1.2****Voorstel om groot uitstaande deposito's te voorkom.***Gee krediet vir enige redelike verduideliking. Deelpunte mag verdien word. ✓✓*

- Vir alle bedrae moet kwitansies onmiddellik uitgereik word en deponeer word aan einde van die dag/volgende dag.
- 'n Senior werknemer moet die bedrae gedeponeer met die kwitansies uitgereik nagaan.
- Kruiskontrolering elke oggend.
- Steekproefkontrolering

(2)**1.1.3****Verduidelik waarom dit 'n uitstekende hulpmiddel vir interne beheer is om die bankrekening met die bankstaat te versoen.***Enige redelike antwoord. Deelpunte mag toegeken word. Twee geldige punte ✓✓ ✓✓*

- Alle deposito's en onttrekkings word met bankstaat vergelyk.
- Die onderneming dra kennis van elke tjek uitbetaal en ook verwagte toekomstige betalings.
- Bedrog word bemoeilik indien 'n eksterne dokument (bankstaat) gebruik word om die boeke te kontroleer.
- Foute kan in beide die onderneming asook die bank opgespoor word.
- Stoporders, debietorders, elektroniese oordragte word gekontroleer en betalings te verifieer.

(4)

1.2 Krediteure

1.2.1 ALGEMENE GROOTBOEK VAN LEX UITRUSTERS
BALANSSTAATREKENINGE AFDELING

KREDITEUREKONTROLE (B9)

2010 Sept	30	Diverse terugsendings	✓1 000	2010 Sept	1	Saldo a/b	16 884✓
		Bank en korting toegestaan (15200 + 400)	✓✓15 600		30	Diverse Aankope (20750 + 590 + 100)	21 440 ✓✓✓
		Joernaaldebiëte	✓540			Joernaalkrediete (160 + 123 + 30)	313 ✓✓✓
		Saldo o/d	☑21 947			Bank (tjek gekanselleer)	450✓
			39 087				39 087
				Okt	1	Saldo a/b	☑21 947

-1 punt aan elke kant vir verkeerde/weggelate besonderhede (mak -2) (14)

1.2.2 VERSOENING VAN REKENINGE

		KREDIET	
TOTAAL OP 30 SEPTEMBER 2010			
AA Handelaars	6 227	+123	6 350
ABC Handelaars (250 + 250)	4 160	✓✓500	3 360
Rama Vervoerders	940	+590	1 530
Herstel Dienste (450 + 30)	3 480	+480	3 960
A. Dhamoo (435 – 345)	5 530	90	5 440
R. Vee (53 + 53)	1 113	106	1 007
			✓☑21 947

* Hakies of negatiewe tekens mag gebruik word om Debietbedrae aan te toon.

(13)
[45]

VRAAG 2

VERVAARDIGING

(65 punte ; 39 minute)

2.1 PLASCO BK

PRODUKSIEKOSTESTAAT VIR DIE SES MAANDE GEËINDIG
31 AUGUSTUS 2010

2.1.1

	NOTAS	BEDRAG
Direkte materiaalkoste	1	112 500✓
Direkte arbeidskoste	2	40 000✓
PRIMÊRE KOSTE		152 500✓
Fabrieksbokoste	3	44 000✓
TOTALE VERVAARDIGINGSKOSTE		196 500✓
Goedere-in-bewerking (<i>Aanvangsaldo</i>)		3 300✓
		199 800
<i>Goedere-in-bewerking (Eindsaldo) ✓</i>		(3 800)✓
KOSTE VAN PRODUKSIE VAN KLAARPRODUKTE		196 000✓✓

(10)

NOTAS TOT DIE FINANSIËLE STATE

1. Direkte materiaalkoste	
Beginvoorraad: Grondstowwe	✓ 5 660
Netto aankope van grondstowwe (48 750✓ + 62 550✓ – 3 300✓) Of (3 punte vir totaal)	108 000
Vraggeld op aankope	✓ 2 240
	115 900
Eindvoorraad: Grondstowwe	✓ (3 400)
	✓ 112 500

(7)

2. Direkte Arbeidskoste	
Fabriekslone	✓36 800
Pensioenfondsbydraes	✓3 200
	✓40 000

(3)

3.	Fabrieksbokoste	
	Indirekte materiale (650✓ + 3280✓ – 430✓) of 3 punte vir die totaal	3 500
	Instandhouding: Fabriekstoerusting	✓2 600
	Indirekte arbeid (8 000 x 75%)	✓✓6 000
	Water en elektrisiteit (18 300 x 80%)	✓✓14 640
	Waardevermindering: Fabriekstoerusting	✓3 180
	Huuruitgawe (24 640 x 4/7)	✓✓14 080
		☒ 44 000

* Geen deelpunte of WS punte

* Vreemde items (maks -1 per nota) -3 maksimum totaal

(12)

- 2.1.2 (a) Bereken die aantal eenhede verkoop.
- $$\begin{array}{ccccccc} 49 & 000 & + & 2110 & - & 2 & 570 = 48 & 540 \\ \checkmark & & & \checkmark & & \checkmark & & \checkmark \end{array}$$
- (ten minste een gedeelte moet reg wees) (3)

- (b) Bereken die verkoopprijs per eenheid verkoop.
- $$\begin{array}{ccccccc} 315 & 510 / 48 & 540 = 6,50 \\ \checkmark & & \checkmark & & \checkmark & \checkmark & \end{array}$$
- (ten minste een gedeelte moet reg wees) (3)

- (c) Bereken die eenheidskoste van produksie per voltooide item.
- $$\begin{array}{ccccccc} 196 & 000 / 49 & 000 = 4,00 \\ \checkmark & & \checkmark & & \checkmark & & \end{array}$$
- (ten minste een gedeelte moet reg wees) (2)

- 2.2.1 (a) Koste van verkope
- $$280\,800 - 74\,880 = 205\,920$$
- ✓✓ (ten minste een deel moet korrek wees) (2)

- (b) Direkte Arbeidskoste
- $$130\,350 - 57\,750 = 72\,600$$
- ✓✓ (ten minste een deel moet korrek wees) (2)

- (c) Direkte Materiaalkoste per eenheid
- $$57\,750 / 3\,300 = 17,50$$
- ✓✓ (en minste een deel moet korrek wees) (2)

2.2.2

Gee 'n moontlike rede vir die verandering in die direkte materiaalkoste per eenheid.

- Goedkoper verskaffers
- Grootmaat aankope (om kontant- en handelskorting te ontvang)
- Gebruik plaaslike verskaffers (verminder vervoerkoste)
- Maak gebruik van soortgelyke materiaal

Enige aanvaarbare verduideliking ✓✓

(2)

2.2.3 (a)

Bereken die gelykbreekpunt van die eenhede vir die periode

Totale vaste koste /Wins per eenheid

$$85\,050 + (90\% \times 49\,500) \checkmark = 129\,600 \text{ (Vaste koste)} \checkmark$$

$$29\,700 + (10\% \times 49\,500) + 130\,350 = 165\,000 / 3300 = 50 \text{ (VC per eenheid)} \checkmark \checkmark \checkmark$$

$$280\,800 / 3120 \checkmark = 90 \text{ (Verkoopprijs per eenheid)} \checkmark$$

$$129\,600 / 40 \checkmark = 3240 \text{ eenhede} \checkmark$$

(9)

(b)

Kan die besigheid tevrede wees met die met die aantal eenhede wat vervaardig is? Motiveer.

Ja/Nee: Die besigheid het 'n klein bietjie meer eenhede produseer as die gelykbreekpunt. Dit het die netto wins beïnvloed.
Die aantal eenhede wat geproduseer moet word, moet drasties vermeerder.

Aanvaar enige aanvaarbare rede-verwys na leerder se antwoord in VRAAG 2.2.3. ✓✓✓
(ken deelpunte toe vir kort, onvolledige antwoorde.)

(4)

2.2.4.

Gee TWEE voorstelle hoe die besigheid hul winsgewendheid kan verbeter.

- Moet die wins-opslag heroorweeg (moet mededingend wees).
- Moet Administratiewe koste probeer verminder en meer op Advertensies spandeer.
- Moet produksie veermeerder.

Enige aanvaarbare verduideliking (ken deelpunte toe vir vae, onduidelike verduidelikings.)

(4)

[65]

VRAAG 3**MAATSKAPPYE****(90 punte ; 54 minute)**3.1 3.1.1 Bereken die ontbrekende syfers gemerk **A** tot **E**.

A	Totale ekwiteit en laste 5 279 000 ✓✓	(2)
B	Handels en ander Betaalbare bedrae. $2\,548\,000/4 = 637\,000$ ✓ ✓ ☒	(3)
C	Handelskrediteure $637\,000 - 157\,500 = 479\,500$ ☒ ✓ ☒	(3)
D	Aandeelhoudersbelang $5\,279\,000 - 637\,000 - 1\,800\,000 = 2\,842\,000$ ✓ ☒ ✓ ☒	(4)
E	Behoue Inkomste $2\,842\,000 - 2\,100\,000 - 170\,000 = 572\,000$ ☒ ✓ ✓ ☒	(4)

3.1.2 Bereken die tussentydse dividend gedurende die jaar betaal.

Totale Dividende: $(282\,000✓ + 555\,500✓ - 572\,000☒) = 265\,500☒$

Tussentydse dividende: $265\,500 - 157\,500✓ = 108\,000☒$

Aanvaar die Aandeelhouders vir dividend rekening

(6)

3.1.3 Bereken die totaal aan SAID, ten opsigte van inkomstebelasting, betaal wat in die Kontantvloeistaat sal verskyn.

$95\,000 + 394\,000 + 46\,000 = 535\,000$
✓ ✓ ✓✓ ☒

Aanvaar die SAID: Inkomstebelastingrekening

(5)

3.1.4 VERSOENING VAN WINS VOOR BELASTING EN KONTANT UIT BEDRYGWIGHEDE GEGENEREER

Netto inkomste voor belasting (555 500 ✓ + 394 000 ✓)	☒ 949 500
Aansuiwerings ten opsigte van:	
Waardevermindering	✓ 453 000
Rente uitgawe op Geleende geld	✓ 252 000
	1 654 500
Veranderings in Bedryfskapitaal	☒ (1 017 000)
Voorraad- afdname (272 000 ✓ – 254 000 ✓)	☒ 18 000
Handels- en ander Ontvangbare bedrae Toename (1 592 000 ✓ – 770 000 ✓)	☒ (822 000)
Handels- en ander Betaalbare bedrae Afdname (692 500 ✓ – 479 500 ☒)	☒ (213 000)
	✓ ☒ 634 700

(17)

3.1.5 Opbrengs met verkoop van toerusting

$$\begin{array}{ccccccc} 2 & 374 & 000 & + & 970 & 000 &) - (453 & 000 & + & 2 & 731 & 000 &) = & 160 & 000 & \checkmark \\ \checkmark & & & & \checkmark \checkmark & & \checkmark & & & \checkmark & & & & & & \end{array}$$

(6)

3.1.6 Bereken die verkoopprijs per aandeel van die addisionele aandeel wat op 1 Januarie 2010 verkoop is.

$$\begin{array}{l} 2\,100\,000 - 1\,350\,000 = 750\,000 \text{ (Aandelekapitaal)} \quad \checkmark \checkmark \\ 750\,000 / 2 = 375\,000 \text{ (Aantal aandeel 'verkoop)} \quad \checkmark \\ 170\,000 - 20\,000 = 150\,000 \text{ (Aandelepremie)} \quad \checkmark \\ 150\,000 / 375\,000 = 0,4 \quad \checkmark \\ R2,40 \text{ per aandeel} \quad \checkmark \end{array}$$

(7)

3.2 Verhoudingsanalise en interpretasie

3.2.1 Bereken die winsopslagpersentasie vir 2010.

$$\begin{array}{ccccccc} (161 & 840 & - & 68 & 000) / 68 & 000 & = & 138\% \\ \checkmark & & & \checkmark & & \checkmark & & \checkmark \end{array}$$

(4)

- 3.2.2 Verskaf TWEE moontlike redes waarom die onderneming nie die winsopslag bereik het nie.

Enige aanvaarbare antwoord (moet verband hou met die verkope en koste van verkope) ✓✓ ✓✓

- Opruimings uitverkoop ("Clearance sales")/Spesiale afslag vir personeel
- Verkeerde pryse op goedere
- Verkope teen minder as normale prys (Kontant en handelskorting)

(4)

- 3.2.3 Is die onderneming solvent op 28 Februarie 2010? Motiveer jou antwoord deur gebruik te maak van 'n geskikte verhouding.

Totale bates	:	Totale laste
(240 000 + 40 000 + 50 000)	:	(120 000 + 30 000)
330 000 ✓✓	:	150 000 ✓
2,2:1	☑	
✓		✓

Ja. Bates is meer as dubbel die laste.

(6)

- 3.2.4 Bereken die Skuld:Aandeelehouersverhouding op 28 Februarie 2010.
Verduidelik waarom die onderneming 'n lae of hoë graad van risiko het deur te verwys na die neiging van die een jaar na die ander jaar.

Nie-bedryfslaste	:	Ekwiteit
120 000 ✓	:	180 000 ✓
		0,67: 1 ☑

Alhoewel die maatskappy 'n groot lening het, wend hulle 'n poging aan om dit te verminder.(NBL) (Enige geldige punt)

Laaggevat/Risiko is besig om te daal(0,8:1 in 2009) ✓✓

Die eienaars belê R1 van hul eie kapitaal vir elke 67c wat geleen word.

(6)

- 3.2.5 Bereken die **Vuurproefverhouding** op 28 Februarie 2010.
Lewer kommentaar op die likiditeitsposisie van die besigheid deur te verwys na die Bedryfs- en Vuurproefverhoudings.

(50 000 – 25 000) ✓	:	30 000 ✓
0,83:1	☑	

Die likiditeitsposisie het versleg en nie verbeter nie, wat 'n aanduiding is dat die besigheid likiditeitsprobleme(kontantvloei) ondervind.
Die besigheid dra ook te veel voorraad, wat weerspieël word in die groot verskil tussen die bedryfs- en vuurproefverhoudings.

Aanvaar enige TWEE geldige en volledige bewerings. ✓✓ ✓✓

(7)

- 3.2.6 Bereken hoe lank kan die onderneming verwag die voorraad voorhande op 28 Februarie 2010 sal hou? Gebruik die gemiddelde voorraad om die finansiële aanwyser te bereken.

$\frac{1}{2} (25\,000 + 23\,000) \checkmark \checkmark \checkmark$ <hr style="border: 0; border-top: 1px dashed black; margin: 2px 0;"/> $68\,000 \checkmark \quad \times 12 = 4,24 \text{ maande } \checkmark$

(5)

- 3.2.7 Verwys na 3.2.5 en 3.2.6. Lewer kommentaar oor die onderneming se hoeveelheid voorraad voorhande, as in gedagte gehou word dat hierdie 'n klerewinkel is.

<p>Een geldige rede: $\checkmark \checkmark$</p> <ul style="list-style-type: none"> - Die helfte van die bedryfsbates is Handelsvoorraad wat tot gevolg het dat die vuurproefverhouding onder die norm van 1:1 is. - 'n Klerewinkel behoort nie voorraad te hou vir meer as 3 maande nie wat die duur van 'n seisoen is.

(2)

[90]

VRAAG 4**VOORRAADWAARDERING****(40 punte ; 24 minute)**

- 4.1 4.1.1 Bereken die waarde van die eindvoorraad op 28 Februarie 2010, deur van die EIEU-metode gebruik te maak.

$$260 - 190 = 70 \quad \checkmark \quad (-1 - 3 - 2) - 6 \quad \checkmark = 64 \text{ eenhede} \quad \checkmark$$

$$28 \times R605 = 16\,940 \quad \checkmark \checkmark$$

$$36 \times R570 = 20\,520 \quad \checkmark \checkmark$$

$$= 37\,460 \quad \checkmark$$

Aanvaar alternatiewe berekeninge

(8)

- 4.1.2 Bereken die waarde van eindvoorraad deur van die gewee-gemiddelde-voorraadwaarderingsmetode gebruik te maak.

64 eenhede

Gemiddelde waarde: $149\,750/260 = 576$ (rond af)

$$R576 \times 64 = R36\,864 \quad \checkmark \quad \text{of} \quad 64 \times (149\,750/260) = 36\,862$$

☒☒

$$\text{of} \quad 64 \times (146\,220/254) = 36\,862$$

(5)

- 4.1.3 Is dit eties van die eienaar om die voorraadwaarde-ringsmetode te verander? Verskaf 'n rede vir jou antwoord.

Ja of Nee ☒*Enige geldige rede* ☒

- Kan nie verander met doel om Bruto wins te manipuleer nie.
- Rekeningkundige verslaggewing moet konstant wees om vergelykings en besluitneming te fasiliteer.
- Veranderings in beleid moet bespreek word en aangedui word in die notas tot die finansiële state.

(3)

4.1.4 **ALGEMENE GROOTBOEK VAN NOVO HANDELAARS
HANDELSVOORRAADREKENING (B6)**

2009				2010			
Mar	1	Saldo a/b	11 000	Feb	28	Donasies	☒ 580
Jun	30	Krediteure-kontrole	52 200			Handelsvoor-raad tekort	☒ 1 740
Okt	31	Krediteure-kontrole	68 400			Verlies/Voorraadverlies	☒ 1210
2010	28	Krediteure-kontrole	18 150			Koste van verkope	☒ 10 8760
Feb						Saldo o/d	☒ 37 460
			149 750				149 750
Mar	1	Saldo a/b	37 460				

(9)

4.1.5 Bereken die Bruto wins vir die jaar.

$$152\,000 - 108\,760 = 43\,240$$

✓

✓

✓

(3)

4.2 Etiek en Interne Beheer

4.2.1 Identifiseer DRIE beheerprobleme wat deur die artikel uitgewys word.

Gee krediet vir geldige antwoorde. ✓✓ ✓✓ ✓✓

- Kontrolering van voorraad (ontvangs, dokumentasie, begroting)
- Kontrolering van personeel (werknemers) en delegering van pligte
- Die sekuriteitsfaktor (gebruik van eksterne sekuriteitsmaatskappye), moniteringsmeganismes.
- - Toegang tot geboue, begin en sluitingstye.

(6)

4.2.2 Noem DRIE maniere hoe toekomstige probleme van die aard voorkom kan word.

Enige drie geldige/redelike interne beheermaatreëls. ✓✓ ✓✓ ✓✓

(Verduidelik – volpunte) (Gelys – deelpunte)

- Verdeling van pligte.
- Meer gereelde voorraadopname (Vergelyk fisiese voorraadopname met rekords)
- Kontrole oor bestellings en gereelde inskrywings (dokumentasie)
- Monitor voorraad wat stadig beweeg.
- Steekproefkontrolering.
- - Sekuriteitskameras/monitering

(6)

[40]

VRAAG 5**TASBARE/VASTE BATES****(25 punte ; 15 minute)****5.1 VASTE BATES**

	VOERTUIG	TOERUSTING
Kosprys (1 Julie 2009)	180 000	96 000
Opgehoopte waardevermindering (1 Julie 2009)	(56 000)	(34 000)
DRAWAARDE (1 Julie 2009)	124 000	62 000
Bewegings:		
Verkrygings teen kosprys	110 000 ✓	28 500✓ (124 500 – 96 000)
Verkope teen drawaarde (60 000 – 26 750)*	*(33 250) ✓✓	0
Waardevermindering vir die jaar (21 500 + 13 750 + 4 750)*	*(40 000)✓✓✓	*(14 400)✓✓ (48 400 – 34 000)
Drawaarde (30 Junie 2010)	160 750	76 100
Kosprys (30 Junie 2010)	230 000✓✓	124 500
Opgehoopte waardevermindering (30 Junie 2010)	(69 250)✓	(48 400)

* Ken deelpunte toe vir elke bedrag tussen hakies indien finale antwoord verkeerd is. (12)

5.2 VAT

5.2.1 BTW

BEREKENING:

$$\text{Uitset BTW: } 9\,779 - 175 = 9\,604$$

✓ ✓ ✓

$$\text{Inset BTW: } 5\,768 + 1\,715 + 840 + 1\,071 - 168 - 35 = 9\,191$$

✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ☒

$$9\,604 - 9\,191 = 413 \text{ (bedrag verschuldig aan SAID)} \quad \checkmark$$

(10)

Aanvaar alternatiewe voorstellings/opstelling van BTW KONTROLE rekening ens.

Gee krediet vir alle berekeninge.

VERDUIDELIKING AAN MEV. NABO:

Sy sal geen geld van SAID ontvang nie, sy sal eerder SAID R413 moet betaal, die verskil tussen die BTW wat sy ontvang het (INSET BTW) en die BTW wat sy vir goedere en dienste (INSET BTW) betaal het.

✓✓✓

Ken punte toe vir enige redelike verduideliking verskaf. Gee deelpunte vir kort, onduidelike antwoorde.

(3)

[25]

VRAAG 6**KONTANTBEGROTINGS****(35 punte ; 21 minute)**

6.1 Bereken die totale verkope vir Augustus.

$\begin{array}{ccc} 76\,000 & \times & 100/40 = 190\,000 \\ \checkmark & & \checkmark \end{array}$	(3)
--	-----

6.2 Voltooi die Debiteure-invorderingskedule om die ontvangste van Debiteure gedurende die maand van Augustus aan te toon.

DEBITEURE-INVORDERINGSKEDULE

KREDIETVERKOPE		AUGUSTUS
Mei	132 000	6 600
Junie	90 000	43 200
Julie	120 000 (x 20%)	✓✓ 24 000
Augustus	* 114 000 ✓ (x 15% - 2%)	✓✓ 16 758
TOTAAL		☑ 90 558

(6)

6.3 Die eienaar voel dat debiteure nie behoorlik bestuur word nie.

- 6.3.1 Enige twee geldige verduidelikings: ✓✓ ✓✓
- Hulle word 30 dae toegestaan, tog word 48% ingevorder na 2 maande (60 dae)
 - 'n Klein persentasie (15%) trek voordeel uit die korting. (betaal binne 30 dae)
 - 12% (n redelike %) word normaalweg as oninbaar afgeskryf

(4)

- 6.3.2 MAATREËLS OM TE VERBETER: Twee voorstelle ✓✓ ✓✓
- Meer aansporende kortings vir vroeë betalings
 - Gereelde opvolg (skriftelike aanmanings/waarskuwings) vir onbetaalde skulde.
 - Hef rente op agterstallige rekeninge.
 - Beperk kredietterme vir debiteure wat oortree.
 - Stel ouderdomsanalise vir debiteure wat oortree op.

(4)

6.4 Huur is in Augustus verhoog. Bereken die bedrag en die persentasie-verhoging.

$\begin{array}{ccc} 173\,038 & - & 76\,000 - 90\,558 = 6\,480 \\ & \checkmark & \quad \quad \quad \checkmark \end{array}$	(5)
$\begin{array}{ccc} 6\,480 & - & 6\,000 = 480/6\,000 \times 100 = 8\% \\ & \checkmark & \quad \quad \quad \checkmark \end{array}$	

6.5 Bereken die rentekoers op die lening van ABSA.

$$\begin{aligned}
 180\,000 \times a/100 \times 1/12 &= 2\,175 \\
 180\,000a &= 2\,175 \times 1\,200 \\
 \text{Rentekoers \%} &= 2\,610\,000/180\,000 = 14,5\%
 \end{aligned}$$

$\checkmark\checkmark$ \checkmark \checkmark

(4)

6.6 Vergelyk en lewer kommentaar op die volgende:

ADVERTENSIES:	Twee punte $\checkmark\checkmark$
- Oorbegroot (nie groot %); te min spandeer. - Redelik goed bestuur (Begrote verkope is nie behaal nie). - Moet gekyk word wat die impak op verkope is (is dit genoegsaam/effektief).	
AFLEWERINGKOSTE:	Twee punte $\checkmark\checkmark$
- Spandeer 50% meer. Onderbegroot. - Ondersoek moontlike misbruik/gebrek aan kontrole/swak strategie. - Swak instandhouding van voertuie het tot groter uitgawes gelei.	

(4)

6.7 Die eienaar voel dat die voertuie misbruik word. Verskaf redes om hierdie gevoel te regverdig asook twee voorstelle vir beter beheer.

<i>EEN geldige verduideliking. ✓</i>
Brandstofuitgawes oorskry begrote bedrag met R4 050. (Meer as 30% ten spyte van slegs 5% verhoging in petrolprys.)
Instandhouding oorskry ook die begroting (met R2 680).	
VOORSTELLE: Twee aanbevelings	$\checkmark\checkmark$ $\checkmark\checkmark$
- Toestemming vir die gebruik van voertuie. - Monitor die gebruik van voertuie (meterlesings). - Hou van 'n logboek vir elke voertuig. - Voertuie moet op besigheidsperseel parkeer word wanneer nie in gebruik. - Opsporingstelsels	

(5)

[35]**TOTAAL: 300**